

neautorizirani prijevod

DIREKTIVA 2003/54/EC EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 26. lipnja 2003

O općim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i prestanku važenja Direktive 96/02/EZ

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske Zajednice, a posebno njihov članak 47(2), članak 55. i članak 95.,

Uzimajući u obzir prijedlog Komisije¹,

Uzimajući u obzir Mišljenje Europskog ekonomskog i socijalnog odbora²,

U konzultaciji s Odborom regija,

Djelujući u skladu s procedurom utvrđenom člankom 251. Ugovora³,

Budući da :

- (1) Direktiva 96/92/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. godine o općim pravilima za unutrašnje tržište električne energije⁴ bila je značajan doprinos stvaranju unutrašnjeg tržišta električne energije.
- (2) Iskustvo u provedbi ove Direktive pokazuje koje koristi mogu proisteći iz unutrašnjeg tržišta električne energije, u smislu povećanja učinkovitosti, snižavanja cijena, viših standarda usluga i povećanja konkurencije. Međutim, I dalje postoje ozbiljni nedostaci ali i potencijali za poboljšanje funkcioniranja tržišta, a osobito postoji potreba za konkretnim mjerama kojima će se stvoriti ujednačiti uvjeti za proizvodnju i smanjiti rizik od tržišne dominacije i bezobzirnog ponašanja, putem donošenja nediskriminirajućih tarifa za prijenos i distribuciju, preko mrežnog pristupa na temelju tarifa objavljenih prije njihovog stupanja na snagu, te kroz zaštitu prava malih i osjetljivih potrošača, te javnu dostupnost informacija o energetske izvorišta za

¹ OJ C 240 E, 28.8.2001, str. 60 i OJ C227 E, 24.9.2002 str.393

² OJ C 36, 8.2.2002, str.10

³ Mišljenje Europskog Parlamenta od 13. ožujka 2002. (OJ C 47 E, 27.2.2003, str.350) Zajednički stav Vijeća od 3. veljače (OJ C 50 E, 4.3.2003, str. 5) i Odluka Europskog Parlamenta od 4. lipnja 2003. (još neobjavljena u Službenom glasilu).

⁴ OJ L 27, 30.1.1997, str.20

proizvodnju električne energije, kao i, tamo gdje je to moguće, upute o izvorima koje daju informacije o njihovom utjecaju na okoliš.

- (3) Na sastanku u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000., Europsko Vijeće pozvalo je na hitno djelovanje na stvaranju unutrašnjeg tržišta u sektorima električne energije i plina te na ubrzanju liberalizacije u ovim sektorima s ciljem stvaranja potpuno operativnog unutrašnjeg tržišta. Europski Parlament u svojoj Rezoluciji od 6. srpnja 2000. o drugom izvještaju Komisije o stanju liberalizacije energetske tržišta, zahtijevao je od Komisije da usvoji detaljan raspored realizacije precizno definiranih ciljeva a radi postupnog ali potpunog liberaliziranja energetske tržišta.
- (4) Slobode koje Ugovor jamči europskim građanima – slobodno kretanje proizvoda, slobodno pružanje usluga i slobodni poslovni nastan –mogući su jedino na potpuno otvorenom tržištu, koje omogućava svim potrošačima slobodu izbora dobavljača a svim dobavljačima slobodnu isporuku svojim korisnicima.
- (5) Glavne prepreke postizanju potpuno operativnog i konkurentnog tržišta povezane su, između ostalog, s pitanjima pristupa mreži, pitanjima tarifa i različitog stupnja tržišnog otvaranja među državama članicama.
- (6) Da bi konkurencija funkcionirala, pristup mreži mora biti nediskriminirajući, transparentan i po pravičnim cijenama.
- (7) U cilju stvaranja potpunog unutrašnjeg tržišta električne energije, nediskriminirajući pristup mreži operatora prijenosnog ili distribucijskog sustava od ogromne je važnosti. Operator prijenosnog ili distribucijskog sustava može se sastojati od jednog ili više poduzeća.
- (8) U cilju učinkovitog i nediskriminirajuće pristupa mreži potrebno je da, tamo gdje postoji vertikalna organizacija poduzeća, distribucijskim i prijenosnim sustavima upravljaju pravno odvojeni subjekti. Komisija treba ocijeniti mjere jednakog učinka, koje će razraditi države članice radi ostvarenja cilja ovog uvjeta, i gdje je to potrebno, predložiti izmjene i dopune ove Direktive. Također je potrebno da operatori prijenosnog i distribucijskog sustava imaju efektivna prava u donošenju odluka kada se radi o sredstvima nužnim za održavanje, upravljanje i razvoj mreža kada su ova sredstva u vlasništvu i pod upravljanjem vertikalno organiziranih poduzeća. Potrebno je da neovisnost operatora distribucijskog sustava i operatora prijenosnog sustava bude zajamčena naročito kada se radi o interesima proizvodnje i opskrbe. Stoga, moraju postojati neovisne upravljačke strukture između operatora distribucijskog sustava i operatora prijenosnog sustava i tvrtki za proizvodnju/opskrbu.

Važno je, međutim, razlikovati takvu pravnu odvojenost od razdvajanja vlasništva. Pravna odvojenost ne implicira promjenu vlasništva nad sredstvima i nema prepreke da se slični ili identični uvjeti zapošljavanja ne primjenjuju u cijelim vertikalno organiziranim poduzećima. Međutim, mora postojati nediskriminirajući način

donošenja odluka kojeg omogućuju organizacijske mjere koje se odnose na neovisnost odgovornih donositelja odluka.

- (9) Kod malih sustava može postajati potreba da operatori prijenosnog sustava, koji su povezani s malim sustavima, moraju ovima pružiti popratne usluge.
- (10) Iako se ova Direktiva ne bavi pitanjima vlasništva podsjeća se da, ako poduzeće koje obavlja prijenos i distribuciju i koje je pravno odvojeno od poduzeća koja obavljaju proizvodnju i/ili opskrbu, imenovani operator sustava može biti isto poduzeće koje je vlasnik infrastrukture.
- (11) U cilju izbjegavanja nametanja nerazmjernog financijskog i administrativnog tereta na male distributere, države članice trebaju, tamo gdje je to moguće, izuzeti takve tvrtke od zahtjeva za razdvajanjem distribucije u pravnom smislu.
- (12) Postupci odobrenja ne smiju dovoditi do administrativnih tereta koji bi bili nerazmjerni veličini i mogućem utjecaju proizvođača električne energije.
- (13) Trebalo bi poduzeti daljnje mjere u cilju osiguranja transparentnih i nediskriminirajućih tarifa za pristup mreži. Ove tarife trebaju se primjenjivati prema svim korisnicima sustava na nediskriminirajući način.
- (14) U cilju omogućavanja elektroenergetskim poduzećima osnovanih u jednoj državi članici da sklapaju ugovore za opskrbu električnom energijom povlaštenih kupaca u drugog državi članici, država članica i, tamo gdje je to potrebno, odgovarajuće regulatorno tijelo trebaju raditi na stvaranju ujednačenih uvjeta i stupnjeva povlaštenosti za cijelo unutrašnje tržište.
- (15) Postojanje važeće regulative, koju provode jedno ili više nacionalnih regulatornih tijela, važan je faktor u garantiranju nediskriminirajućeg pristupa mreži. Države članice određuju funkcije, nadležnosti i upravne ovlasti regulatornih tijela. Važno je da regulatorna tijela u svim državama članicama imaju isti minimalni skup nadležnosti. Ova tijela trebaju imati nadležnosti u određivanju ili odobravanju tarifa, ili barem metodologija na kojima počiva obračun tarifa za distribuciju i prijenos. U cilju izbjegavanja neizvjesnosti i skupih i dugotrajnih sporova, ove tarife trebaju biti objavljene prije stupanja na snagu.
- (16) Komisija je najavila svoju namjeru da ustanovi Europsku regulatornu grupu za električnu energiju i plin, koja bi predstavljala pogodan savjetodavni mehanizam za poticanje suradnje i koordinacije nacionalnih regulatornih tijela, a u cilju promicanja i razvoja unutrašnjeg tržišta električne energije i plina, i doprinosa konzistentnoj primjeni u svim državama članicama, odredbi iz ove Direktive i Direktive 2003/55/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003 o općim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog plina¹ i u Regulativi (EZ) br. 1228/2003 Europskog

¹ Vidi str. 57 ovog Službenog lista

Parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije².

- (17) U cilju stvaranja učinkovitog pristupa tržištu za sve sudionike na tržištu, uključujući i nove sudionike, potrebni su nediskriminirajući, ekonomski racionalni i bilančni mehanizmi. Čim tržište električne energije bude dovoljno likvidno, to se treba postići uspostavom transparentnih i tržišnih mehanizama za opskrbu i nabavu električne energije potrebne radi bilanciranja. U odsutnosti takvog likvidnog tržišta, nacionalna regulatorna tijela trebaju preuzeti aktivnu ulogu kako bi se osiguralo da bilančne tarife budu nediskriminirajuće i da odražavaju troškove. Istovremeno, treba osigurati odgovarajuće poticaje radi bilanciranja ponude i potražnje električne energije bez ugrožavanja sustava.
- (18) Nacionalno regulatorno tijelo treba biti sposobno utvrditi ili odobriti tarife, ili metodologije na kojima se zasnivaju tarifni obračuni, na osnovu prijedloga kojeg podnose operator(i) prijenosnog ili distribucijskog sustava, ili na osnovu prijedloga usuglašenog između ovih operatora i korisnika mreže. U izvršavanju ovih zadataka nacionalno regulatorno tijelo treba voditi računa da tarife za prijenos i distribuciju budu nediskriminirajuće i da odražavaju troškove, te trebaju uzeti u obzir dugoročne, marginalne, izbjegnute troškove mreže iz distribuirane proizvodnje i mjere upravljanja potrošnjom.
- (19) Sva industrija i trgovina u Zajednici, uključivo i mala i srednja poduzeća, i svi građani Zajednice koji uživaju ekonomske koristi od unutrašnjeg tržišta također trebaju uživati i visoku razinu zaštite potrošača, naročito kućanstava i, tamo gdje države članice smatraju potrebnim, mala poduzeća trebaju uživati jamstvo javnih usluga, osobito u pogledu sigurnosti opskrbe i razumnih tarifa, iz razloga koji se odnose na pravednost, konkurentnost i, indirektno, stvaranje radnih mjesta.
- (20) Potrošači električne energije trebaju imati mogućnost slobodnog izbora dobavljača. Ipak u potpunom razvijanju unutrašnjeg tržišta električne energije treba prihvatiti postupni pristup kako bi se industriji omogućilo da se prilagodi i da bi se donijele odgovarajuće mjere i uspostavili odgovarajući sustavi zaštite interesa potrošača te da bi se osiguralo njihovo stvarno i efektivno pravo na izbor dobavljača.
- (21) Progresivno otvaranje tržišta ka punoj konkurenciji trebalo bi što prije ukloniti razlike između država članica. Treba osigurati transparentnost i izvjesnost u provedbi ove Direktive.
- (22) Skoro sve države članice odlučile su osigurati konkurenciju na tržištu proizvodnje električne energije pomoću transparentnog postupka odobrenja. Međutim, države članice trebaju osigurati mogućnost povećanja sigurnosti opskrbe pokretanjem postupka nadmetanja ili drugih ekvivalentnih postupaka u slučaju da se postupci odobrenja ne rezultiraju izgradnjom dovoljnih kapaciteta za proizvodnju električne energije. Države članice trebaju, u interesu zaštite okoliša i poticanja novonastajućih

² Vidi str. 1 ovog Službenog lista

tehnologija, imati mogućnost iniciranja postupaka nadmetanja za nove kapacitet na temelju javno objavljenih kriterija. Novi kapaciteti uključuju, između ostalog, obnovljive izvore i kogeneraciju.

- (23) U interesu sigurnosti opskrbe, u pojedinim državama članicama treba nadzirati bilanciranje ponude i potražnje a nadzor treba biti praćen izvještavanjem o stanju na razini Zajednice, uzimajući u obzir interkonekcijske kapacitete između različitih područja. Takav nadzor treba se obavljati pravovremeno kako bi se omogućilo donošenje odgovarajućih mjera za slučaj ugroženosti opskrbe. Izgradnja i održavanje potrebne mrežne infrastrukture, uključujući i priključne kapacitete trebaju doprinijeti stabilnoj opskrbi električnom energijom. Održavanje i izgradnja potrebne mrežne infrastrukture, uključujući i priključne kapacitete trebaju doprinijeti stabilnoj opskrbi električnom energijom. Održavanje i izgradnja potrebne mrežne infrastrukture, uključujući priključne kapacitete i decentraliziranu proizvodnju električne energije, važni su elementi u osiguranju stabilne opskrbe električnom energijom.
- (24) Države članice trebaju osigurati da kućanstva i, tamo gdje države članice to smatraju potrebnim, mala poduzeća uživaju pravo na opskrbu električnom energijom određene kvalitete po jasno usporedivim, transparentnim i razumnim cijenama. U cilju osiguranja održanja visokih standarda javnih usluga u Zajednici, o svim mjerama koje poduzimaju države članice radi postizanja ciljeva ove Direktive trebaju redovito obavještavati Komisiju. Komisija treba redovito objavljivati izvještaj s analizom mjera poduzetih na nacionalnim razinama radi postizanja ciljeva javnih usluga i s usporedbom njihovog učinka u cilju donošenja preporuka o tome koje se mjere trebaju poduzimati na nacionalnoj razini da bi se postigao visoki standard javnih usluga. Države članice trebaju poduzeti potrebne mjere za zaštitu osjetljivih potrošača u kontekstu unutrašnjeg tržišta električne energije. Takve mjere mogu se razlikovati ovisno o pojedinačnim okolnostima u državama članicama i mogu obuhvatiti konkretne mjere koje se odnose na naplatu električne energije ili općenitije mjere u okviru sustava socijalne sigurnosti. Kod pružanja univerzalnih usluga pružaju malim poduzećima, mjere za osiguranje pružanja univerzalnih usluga mogu se razlikovati ovisno o tome radi li se o kućanstvima ili malim poduzećima.
- (25) Komisija je najavila svoju namjeru da poduzme inicijative koje se naročito tiču opsega propisa o označavanju i o načinu na koji se informacija o utjecaju na okoliš, barem u pogledu emisije CO₂ i radioaktivnog otpada iz proizvodnje električne energije, mogu objaviti u transparentnom, dostupnom i usporedivom obliku širom Europske unije i o načinu na koji se u državama članicama mjere kontrole točnosti informacija koje daju dobavljači mogu ujednačiti.
- (26) Poštivanje zahtjeva javne usluge je osnovni zahtjev ove Direktive, te je važno da ova Direktiva utvrdi opće minimalne standarde, kojih će se pridržavati sve države članice, uzimajući u obzir ciljeve opće zaštite, sigurnost opskrbe, zaštitu okoliša i ujednačeni nivo konkurencije u svim državama članicama. Važno je da se uvjeti

javnih usluga mogu interpretirati na nacionalnoj razini, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti i uz uvjet poštivanja pravnih normi Zajednice.

- (27) Države članice mogu imenovati dobavljača za interventnu opskrbu. Takav dobavljač može biti prodajni odjel vertikalno integriranog poduzeća koji obavlja i funkciju distribucije pod uvjetom da udovoljava zahtjevima razdvajanja kako ih definira ova Direktiva.
- (28) Mjere koje provode države članice u cilju postizanja ciljeva socijalne i ekonomske kohezije mogu naročito obuhvatiti pružanje adekvatnih ekonomskih poticaja, koristeći, tamo gdje je to potrebno sve nacionalne instrumente ili instrumente u okviru Zajednice. Ovi instrumenti mogu obuhvatiti mehanizme odgovornosti u cilju garantiranja potrebnog ulaganja.
- (29) U mjeri u kojoj mjere država članica radi izvršavanja obaveza javne usluge predstavljaju državnu potporu iz članka 87(1) Ugovora, članak 88(3) Ugovora propisuje obavezu da se o tim mjerama obavijesti Komisiju.
- (30) Zahtjev da se Komisiju obavijesti o svakom odbijanju odobrenja za izgradnju novog proizvodnog kapaciteta pokazao se nepotrebnim administrativnim opterećenjem i stoga treba biti ukinut.
- (31) Budući da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri postići cilj predloženih mjera, naime stvaranje potpuno operativnog unutrašnjeg tržišta električne energije na kojem prevladala poštena konkurencija, te zato ovaj cilj može, iz razloga obujma i učinka mjera, u većoj mjeri biti postignut na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere sukladno načelu supsidijarnosti kako je definirano člankom 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti definiranim istim člankom, ova Direktiva ne ide izvan onoga što je neophodno za ostvarenje ovog cilja.
- (32) U svjetlu iskustva stečenog u primjeni Direktive Vijeća 90/57/EEZ od 29. listopada 1990. o tranzitu električne energije prijenosnom mrežom¹, trebaju se poduzeti mjere kako bi se osigurao nediskriminirajući pristup prijenosu, uključujući i prekogranične protoke električne energije među državama članicama. Kako bi se osigurala ujednačenost tretmana pristupa elektroenergetskim mrežama i u slučaju tranzita, ta se Direktiva povlači.
- (33) S obzirom na opseg izmjena i dopuna Direktive 96/92/EZ, poželjno je iz razloga jasnosti i racionalnosti da rečene odredbe budu preuređene.
- (34) Ova Direktiva poštuju temeljna prava i vodi računa o načelima, naročito onima koja su priznata u Povelji o temeljnim pravima Europske unije.

¹ OJ L 313, 13.11.1999, str. 30, Direktiva zadnje dopunjena i izmjenjena Direktivom Komisije 98/75/EZ (OJ L 276, 13.10.1998, str.9)

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU

POGLAVLJE 1

OPSEG I DEFINICIJE

Članak 1 **Opseg**

Ova Direktiva utvrđuje opća pravila za proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom. Definira pravila o organizaciji i funkcioniranju elektroenergetskog sektora, pristupa tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju za objavu nadmetanja i davanje odobrenja i upravljanje sustavima.

Članak 2 **Definicije**

U smislu ove Direktive, sljedeći termini imaju značenja:

1. 'proizvodnja' je proizvodnja električne energije;
2. 'proizvođač' je fizička ili pravna osoba koja proizvodi električnu energiju;
3. 'prijenos' je transport električne energije ekstra visokonaponskom i visokonaponskom sustavu s ciljem isporuke električne energije krajnjim potrošačima ili distributerima, isključujući opskrbu;
4. 'operator prijenosnog sustava' je fizička ili pravna osoba odgovorna za upravljanje, održavanje i, ako je potrebno, razvitak prijenosnog sustava na danom području i, gdje je to primjenjivo, priključaka s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji za prijenosom električne energije;
5. 'distribucija' je transport električne energije na visokonaponskim, srednjenaponskim i niskonaponskim sustavima s ciljem isporuke električne energije potrošačima, ali ne uključujući opskrbu;
6. 'operator distribucijskog sustava' je fizička ili pravna osoba odgovorna za upravljanje, održavanje i, ako je potrebno, razvitak distribucijskog sustava na danom području i, gdje je to primjenjivo, priključaka s drugim sustavima i osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji za distribucijom električne energije;
7. 'potrošači' su veleprodajni ili krajnji potrošači električne energije;
8. 'potrošači u veleprodaji' su fizičke ili pravne osobe koje kupuju električnu energiju za daljnju prodaju unutar ili izvan sustava u kojem su osnovani;
9. 'krajnji potrošači' su potrošači koji električnu energiju kupuju za vlastitu upotrebu;
10. 'potrošači u kućanstvu' su potrošači koji kupuju električnu energiju za potrošnju u vlastitom kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti;

11. ‘ne-kućanstva’ su sve fizičke ili prave osobe koje kupuju električnu energiju koja nije namijenjena potrošnji u njihovom kućanstvu, uključujući proizvođače i potrošače u veleprodaji;
12. ‘povlašteni potrošači’ su potrošači koji slobodno kupuju električnu energiju od dobavljača kojeg sami izaberu u smislu članka 21. ove Direktive;
13. ‘interkonekcija’ je oprema kojom se povezuju elektroenergetski sustavi;
14. ‘interkonekcijski sustavi’ su nekoliko prijenosnih i distribucijskih sustava povezanih putem jednog ili više interkonekcija;
15. ‘direktni vod’ je elektroenergetski vod koji povezuje lokaciju izolirane proizvodnje s izoliranim potrošačem ili elektroenergetski vod koji povezuje proizvođača i dobavljača električne energije radi direktne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica ili povlaštenih potrošača;
16. ‘ekonomski prioritet’ je rangiranje izvora opskrbe električnom energijom u skladu s ekonomskim kriterijima;
17. ‘popratne usluge’ su sve usluge potrebne za upravljanje prijenosnim ili distribucijskim sustavom;
18. ‘korisnici sustava’ su fizičke ili pravne osobe koje opskrbljuju prijenosni ili distribucijski sustav ili su opskrbljene od strane prijenosnog ili distribucijskog sustava;
19. ‘opskrba’ je prodaja, uključujući i preprodaju, električne energije potrošačima;
20. ‘integrirano elektroenergetsko poduzeće’ je vertikalno ili horizontalno integrirano poduzeće;
21. ‘vertikalno integrirano elektroenergetsko poduzeće’ je poduzeće ili grupa poduzeća čiji su međusobno odnosi definirani člankom 3(3) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 4064/89 od 21. prosinca 1989. o kontroli koncentracije poduzeća¹ i gdje rečeno poduzeće/grupa obavlja najmanje jednu od funkcija prijenosa ili distribucije ili najmanje jednu funkciju proizvodnje ili opskrbe električnom energijom.
22. ‘povezano poduzeće’ je poduzeće povezano u smislu članka 41. Sedme Uredbe Vijeća 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. temeljem članka 44(2)(g)^(*) Ugovora o konsolidiranim računima², i/ili povezanih poduzeća, u smislu članka 33(1) Ugovora, i/ili poduzeća koja pripadaju istim vlasnicima;
23. ‘horizontalno integrirano elektroenergetsko poduzeće’ je poduzeće koje obavlja najmanje jednu funkciju proizvodnje za prodaju, ili prijenosa ili distribucije ili opskrbe električnom energijom, i neku drugu djelatnost izvan elektroenergetske djelatnosti;

¹ OJ L 395, 30.12.1989, str. 1., Uredba izmjenjena i dopunjena Uredbom (EZ) br. 1310/97 (OJ L 180, 9.7.1997, str. 1)

^(*) Naslov Direktive 83/349/EEZ izmijenjen je da bi se uzeo u obzir novi brojni slijed članaka u Ugovoru o osnivanju Europske Zajednice u skladu s člankom 12 Amsterdamskog Ugovora: izvorna referenca je članak 54(3)(g).

² OJ L 193, 18.3.1983., str.1. Direktiva izmijenjena i dopunjena Direktivom 2001/65/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća (OJ L 283, 27.10.2001, str.28.)

24. 'natječajni postupak' je postupak putem kojeg se planirani dodatni zahtjevi i zamjena kapaciteta pokrivaju opskrbom iz novih ili postojećih proizvodnih kapaciteta;
25. 'dugoročno planiranje' je planiranje potreba za ulaganja u kapacitete za proizvodnju, prijenos i distribuciju na dugi vremenski period, s ciljem zadovoljavanja potražnje sustava za električnom energijom i osiguranja opskrbe potrošača;
26. 'mali izolirani sustav' je sustav s potrošnjom ispod 3000 GWh u 1996. godini, u kojem se manje od 5% godišnje potrošnje dobiva preko interkonekcija s drugim sustavima;
27. 'mikro izolirani sustav' je svaki sustav s potrošnjom manjom od 500 GWh u 1996. godini, koji nije povezan s drugim sustavima;
28. 'sigurnost' je sigurnost opskrbe i elektroenergetska i tehnička sigurnost;
29. 'energetska učinkovitost/upravljanje potrošnjom' je globalni i integralni pristup usmjeren na to da utječe na količinu i vremenski raspored potrošnje električne energije u cilju smanjenja potrošnje primarne energije i vršnih opterećenja davanjem prednosti ulaganjima u mjere energetske učinkovitosti, ili druge mjere, kao što su ugovor o prekidu opskrbe, ulaganja u povećanje kapaciteta za proizvodnju, ako su oni prethodni najefikasniji i ekonomski najracionalniji izbor, uzimajući u obzir pozitivni utjecaj na okoliš koje proizlazi iz smanjene potrošnje energije i aspekata sigurnosti opskrbe i troškova distribucije koji su s njom povezani;
30. 'obnovljivi izvori energije' su obnovljivi nefosilni izvori energije (vjetar, sunce, geotermalni izvori, valovi, plima, energija vode, biomasa, zemni plin, prerada otpada, biljni plin i bioplinovi) ;
31. 'distribuirana proizvodnja' su proizvodna postrojenja priključena na distribucijski sustav.

POGLAVLJE II

OPĆA PRAVILA ORGANIZACIJE SEKTORA

Članak 3

Obaveza javne usluge i zaštita potrošača

1. Države članice na temelju svoje institucionalne organizacije i uz poštovanje načela supsidijarnosti vode računa da, bez utjecaja na stavak 2., elektroenergetska poduzeća rade u skladu s načelima ove Direktive u cilju postizanja kompetitivnog, sigurnog i ekološki održivog tržišta električne energije, i da ne prave razliku među ovim poduzećima u pogledu njihovih prava ili obaveza.

2. U potpunosti uvažavajući odgovarajuće odredbe Ugovora, naročito članak 86., države članice mogu poduzećima koja djeluju u elektroenergetskom sektoru a u općem ekonomskom interesu propisati obavezu javne usluge koja se može odnositi na sigurnost,

uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijenu opskrbe i zaštite okoliša, uključujući energetske učinkovitost i zaštitu klime. Takve obaveze moraju biti jasno definirane, transparentne, nediskriminirajuće, provjerljive, i moraju garantirati elektroenergetskim poduzećima Europske unije ravnopravan pristup nacionalnim potrošačima. U cilju sigurnosti opskrbe, energetske učinkovitosti/upravljanja potrošnjom te radi ostvarenja ciljeva u zaštiti okoliša, kako se navodi u ovom stavku, države članice mogu provoditi dugoročno planiranje, uzimajući u obzir mogućnost da treće strane zahtijevaju pristup sustavu.

3. Države članice vode računa da sva kućanstva, i, ako to države članice smatraju potrebnim, mala poduzeća (to jest, poduzeća s manje od 50 zaposlenih i godišnjim prometom ili ukupnim prihodom manjim od 10 milijuna eura) uživaju univerzalnu uslugu, to jest pravo na opskrbu električnom energijom određene kvalitete unutar svog područja po razumnim, lako i jasno usporedivim i transparentnim cijenama. U cilju osiguranja pružanja univerzalne usluge, države članice mogu imenovati dobavljača za interventnu opskrbu. Države članice propisuju distribucijskim poduzećima obavezu da priključe potrošače na svoju mrežu pod uvjetima i po tarifama utvrđenim u skladu s postupcima definiranim člankom 23(2). Ništa u ovoj Direktivi ne priječi države članice da jačaju tržišnu poziciju domaćih, malih i srednjih potrošača unapređenjem mogućnosti dobrovoljne agregacije predstavnštva za ovu kategoriju potrošača.

Prvi podstavak mora se provoditi na transparentan i nediskriminirajući način i ne priječi otvaranje tržišta predviđeno člankom 21.

4. Kada se primjenjuju financijske kompenzacije, i drugi oblici kompenzacije i ekskluzivnih prava koje države članice mogu odobriti radi ispunjenja obaveza utvrđenih u stavcima 2. i 3., to se čini na transparentan i nediskriminirajući način.

5. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere radi zaštite krajnjih potrošača, a naročito vode računa o uvođenju adekvatnih zaštitnih mehanizama u cilju zaštite osjetljivih potrošača, uključujući i mjere koje će ovima pomoći da izbjegnu isključenja. U tom kontekstu, države članice mogu poduzimati mjere za zaštitu krajnjih potrošača u udaljenim područjima. Države članice osiguravaju visoku razinu zaštite potrošača, naročito u pogledu transparentnosti ugovornih uvjeta, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova. Države članice osiguravaju da povlašteni potrošači imaju stvarnu mogućnost promjene dobavljača. Kada se radi o kućanstvima ove mjere uključuju mjere utvrđene Aneksom A.

6. Države članice osiguravaju da dobavljači električne energije u računima ili uz račune i u promotivnim materijalima koji će biti dostupni svakom potrošaču specificiraju:

- (a) doprinos svakog izvora energije u ukupnom asortimanu goriva određenog dobavljača u prethodnoj godini;
- (b) postojeće izvore referenci, kao što su internetske stranice, gdje se nalaze javno dostupne informacije o utjecaju na okoliš, minimalno u pogledu emisija CO₂ i

radioaktivnog otpada iz proizvodnje električne energije dobivene iz ukupnog asortimana goriva određenog dobavljača u prethodnoj godini.

Kada se radi o električnoj energiji koja se dobiva razmjenom ili uvozom od poduzeća izvan Zajednice, mogu se koristiti agregirane veličine koje su dobivene razmjenom ili od spomenutog proizvođača u prethodnoj godini.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi informacije koje dobavljači daju svojim potrošačima na temelju ovog članka bile pouzdane.

7. Države članice provode odgovarajuće mjere radi ostvarenja ciljeva socijalne i ekonomske kohezije, zaštite okoliša, koje mogu uključiti mjere energetske učinkovitosti/ upravljanja potrošnom i sredstva za borbu protiv klimatskih promjena, i pouzdanost opskrbe. Takve mjere mogu obuhvatiti, osobito, pružanje odgovarajućih ekonomskih poticaja, koristeći, tamo gdje je to potrebno, sve postojeća sredstva nacionalnoj razini i razini Zajednice, za održavanje i izgradnju potrebne mrežne infrastrukture, uključujući i interkonekcijske kapacitete.

8. Države članice mogu odlučiti da se odredbe članka 6., 7., 20., i 22. ne primjenjuju ukoliko bi njihova primjena ometala izvršavanje, pravno ili faktički, obaveza propisanih elektroenergetskim poduzećima u općem ekonomskom interesu i ukoliko bi razvitak trgovine bio pogođen u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno interesima Zajednice. Interesi Zajednice obuhvaćaju, između ostalog, konkurenciju prema povlaštenim potrošačima u skladu s ovom Direktivom i člankom 86. Ugovora.

9. Države članice će pri provedbi ove Direktive obavijestiti Komisiju o svim mjerama koje su usvojile radi ispunjenja obaveza univerzalne usluge i obaveza javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i zaštitu okoliša i njihov mogući učinak na nacionalnu i međunarodnu konkurenciju, bez obzira zahtijevaju li takve mjere izuzimanje iz ove Direktive.

Članak 4

Nadzor sigurnosti opskrbe

Države članice će osigurati nadzor sigurnosti opskrbe. Kada država članice smatraju potrebnim, mogu ovaj zadatak delegirati regulatornom tijelu iz članka 23(1). Ovaj nadzor osobito se odnosi na bilanciranje ponude i potražnje na nacionalnom tržištu, razinu očekivane buduće potrošnje i predviđene dodatne kapacitete koji se planiraju ili grade, i kvalitetu i razinu održavanja mreže, kao i mjere za pokrivanje vršne potrošnje kao i rješavanje podbačaja kod jednog ili više dobavljača. Svako dvije godine, najkasnije do 31. srpnja, nadležna tijela objavljuju izvještaj o nalazima nadzora nad ovim pitanjima, kao i svim mjerama poduzetim ili predviđenim za njihovo rješavanje te izvještaj prosljeđuju Komisiji bez odlaganja.

Članka 5

Tehnička pravila

Države članice će voditi računa da se definiraju kriteriji tehničke sigurnosti te da se definiraju i objave tehnička pravila koja utvrđuju minimum tehničkog projekta i operativnih zahtjeva za priključke proizvodnih postrojenja, distribucijskih sustava, opreme direktno povezanih potrošača, interkonekcijskih vodova i direktnih vodova na sustav. Ova tehnička pravila osiguravaju međusobno djelovanje sustava i moraju biti objektivna i nediskriminirajuća. Na temelju članka 8. Direktive 97/34/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 22 lipnja 1998 kojim se utvrđuje postupak za pružanje informacija u području tehničkih standarda i pravila o Informacijskim društvenim uslugama⁽¹⁾, ova se pravila dostavljaju Komisiji.

POGLAVLJE III

PROIZVODNJA

Članak 6

Postupak odobrenja novih kapaciteta

1. Za izgradnju novih proizvodnih kapaciteta, države članice usvajaju postupke odobrenja, koji će se provoditi na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija.

2. Države članice utvrđuju kriterije za davanje odobrenja za izgradnju proizvodnih kapaciteta na svom području. Ovi se kriteriji mogu odnositi na:

- (a) sigurnost elektroenergetskog sustava, postrojenja i prateće opreme;
- (b) zaštitu javnog zdravlja i sigurnosti;
- (c) zaštitu okoliša;
- (d) korištenje zemljišta i lokacije;
- (e) korištenje javnih površina;
- (f) energetska učinkovitost;
- (g) prirodu primarnih izvora
- (h) karakteristike podnositelja zahtjeva, kao što su tehničke, ekonomske i financijske sposobnosti;
- (i) usklađenost s mjerama usvojenim temeljem članka 3.

⁽¹⁾ OJ L 204, 21.7.1998, str. 37, Direktiva izmjenjena i dopunjena Direktivom 98/48/EZ (OJ L 217, 5.8.1998. str. 18)

3. Države članice vode računa da postupci odobrenja za malu i/ili srednju distribuiranu proizvodnju uzimaju u obzir njihovu ograničenu veličinu i potencijalni utjecaj.

4. Postupci odobrenja i kriteriji moraju biti javni. Podnositelji zahtjeva moraju biti obaviješteni o razlozima za odbijanje odobrenja. Razlozi moraju biti objektivni, nediskriminirajući, valjani i dokazani. Podnositelj zahtjeva mora imati mogućnost žalbe.

Članak 7

Javno nadmetanje za nove kapacitete

1. Države članice osigurat će, u interesu sigurnosti opskrbe, mogućnost izgradnje novih kapaciteta ili uvođenja mjera energetske učinkovitosti / upravljanja potrošnjom putem javnog natječaja ili drugih postupaka koji će biti u jednakoj mjeri transparentni i nediskriminirajući, a na temelju javno objavljenih kriterija. Ovi postupci mogu se, međutim, pokrenuti samo ako na temelju postupaka odobrenja, izgradnja proizvodnih kapaciteta ili mjere energetske učinkovitosti/ upravljanja potrošnjom nije dovoljna za realizaciju sigurne opskrbe.

2. Države članice mogu, u interesu zaštite okoliša i poticanja novonastajućih tehnologija, dati mogućnost javnog natječaja za nove kapacitete na temelju javno objavljenih kriterija. Natječajni postupak može se odnositi na nove kapacitete ili na mjere energetske učinkovitosti/ upravljanja potrošnjom. Natječajni postupak može se, međutim, pokrenuti samo ako na temelju postupaka odobrenja, izgradnja proizvodnih kapaciteta ili uvođenje mjere energetske učinkovitosti/ upravljanja potrošnjom nisu dovoljni za ostvarenje ovih ciljeva.

3. Podaci o natječajnom postupku za proizvodne kapacitete i mjere energetske učinkovitosti/ upravljanja potrošnjom moraju biti objavljeni u Službenom listu Europske unije najmanje šest mjeseci prije roka za zatvaranje natječaja.

Specifikacije nadmetanja moraju biti dostupne svim zainteresiranim poduzećima osnovanim na području države članice na način da im ostavlja dovoljno vremena za pripremu ponude.

U cilju osiguranje transparentnosti i eliminiranja diskriminacije, specifikacije natječaja moraju sadržavati detaljni opis odredbi ugovora kao i postupaka kojih se moraju podržavati svi sudionici natječaja, te iscrpan popis kriterija za odabir sudionika natječaja i sklapanje ugovora, uključujući i opis poticaja, kao što su subvencije, koji su uključeni u ponudu. Ove se specifikacije mogu također odnositi na i područja iz članka 6(2).

4. U pozivu za natječaj za potrebne proizvodne kapacitete, moraju se uzeti u obzir ponude za opskrbu električnom energijom s dugotrajnim jamstvom od strane postojećih proizvodnih jedinica, pod uvjetom da ove na taj način mogu zadovoljiti dodatne potrebe.

5. Države članice mogu odrediti tijelo vlasti ili javno tijelo ili privatno tijelo koje nije povezano s djelatnostima proizvodnje, prijenosa, distribucije ili opskrbe električnom energijom, koje može djelovati kao regulatorno tijelo iz članka 23(1), a koje će biti odgovorno za organizaciju, praćenje i kontrolu natječajnog postupka iz stavaka 1. do 4. U slučajevima kada operator prijenosnog sustava nije ni u kakvoj vezi s drugim djelatnostima koje su vlasnički povezane s prijenosnim sustavom, operator prijenosnog sustava može biti imenovano tijelo odgovorno za organizaciju, nadzor i kontrolu postupka nadmetanja. Ovo tijelo poduzima sve potrebne mjere za osiguranje povjerljivosti informacija sadržanih u ponudama.

POGLAVLJE IV

UPRAVLJANJE PRIJENOSNIM SUSTAVOM

Članak 8

Imenovanje operatora prijenosnog sustava

Države članice imenuju ili zahtijevaju od poduzeća koja su vlasnici prijenosnog sustava da imenuju, za vremenski period kojeg određuju države članice imajući u vidu učinkovitost i ekonomsku uravnoteženost, jednog ili više operatora prijenosnog sustava. Države članice vode računa da operatori prijenosnog sustava djeluju u skladu s člancima 9. do 12.

Članak 9

Zadaci operatora prijenosnog sustava

Svaki operator prijenosnog sustava odgovoran je za:

- (a) dugoročnu sposobnost sustava da pokrije razumnu potražnju za prijenosnom električne energije;
- (b) doprinos sigurnosti opskrbe putem kapaciteta prijenosa i pouzdanosti sustava;
- (c) upravljanje energetske tokovima unutar sustava, vodeći računa o razmjeni s drugim međusobno povezanim sustavima. Konačno, operator prijenosnog sustava odgovoran je za realizaciju sigurnog, pouzdanog i efikasnog elektroenergetskog sustava i u tom kontekstu, za dostupnost svih potrebnih popratnih usluga u mjeri u kojoj dostupnost usluga ne ovisi ni o kojem drugom prijenosnom sustavu s kojim je njegov sustav povezan;
- (d) pružanje dostatnih informacija operatoru svakog drugog sustava s kojim je njegov sustav povezan u cilju sigurnog i učinkovitog rada, koordiniranog razvoja i rada međusobno povezanih sustava;

- (e) ravnopravne odnose među korisnicima sustava ili kategorija korisnika sustava, izbjegavanje diskriminacije naročito u korist svojih ovisnih poduzeća;
- (f) dostavljanje korisnicima sustava informacija koje su im potrebne za efikasan pristup sustavu.

Članak 10

Razdvajanje operatora prijenosnog sustava

1. Tamo gdje je operator prijenosnog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, mora barem u smislu pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka biti nezavisan od drugih djelatnosti koje se ne odnose na prijenos električne energije. Ova pravila ne stvaraju obavezu odvajanja vlasništva nad sredstvima prijenosnog sustava od vertikalno integriranog poduzeća.
2. U cilju osiguranja neovisnosti operatora prijenosnog sustava iz stavka 1., primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:
 - (a) osobe odgovorne za upravljanje operatorom prijenosnog sustava ne mogu sudjelovati u strukturi integriranog elektroenergetskog poduzeća odgovornog, direktno ili indirektno, za dnevno upravljanje proizvodnjom, distribucijom i opskrbom električnom energijom;
 - (b) odgovarajuće mjere koje će omogućiti da se vodi računa o profesionalnom interesu odgovornih osoba operatora prijenosnog sustava na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja;
 - (c) operator prijenosnog sustava ima efektivno pravo, neovisno o integriranom elektroenergetskom poduzeću, donositi odluke koje se odnose na sredstva potrebna za upravljanje, održavanje i razvoj mreže. To ne isključuje postojanje odgovarajućih koordinacijskih mehanizama koji imaju za cilj u podružnici zaštititi ekonomska upravljača I nadzorna prava tvrtke roditelja glede povrata na sredstva, reguliranog posredno člankom 23(2). Posebice, to omogućava tvrtki roditelju da odobrava godišnji financijski plan ili drugi odgovarajući instrument operatora prijenosnog sustava te da postavlja generalna ograničenja na razinu zaduženosti podružnice. To ne daje pravo tvrtki roditelju da daje napatke o dnevnom upravljanju niti o pojedinačnim odlukama o izgradnji ili obnovi prijenosnih vodova, ako ne prelaze okvire odobrenog financijskog plana, ili nekog drugog odgovarajućeg instrumenta.
 - (d) operator prijenosnog sustava utvrđuje program sukladnosti kojim se definiraju mjere za izbjegavanje diskriminirajućeg ponašanja i osigurava da se takvo ponašanje adekvatno nadzire. Programom se definiraju konkretne obaveze zaposlenika na postizanju ovih ciljeva. Osoba ili tijelo odgovorno za nadzor podnosi regulatornom tijelu iz članka 23(1). godišnji izvještaj o poduzetim mjerama nad provođenjem programa. Izvještaj se objavljuje.

Članak 11

Dispečing i bilanciranje

1. Bez utjecaja na opskrbu električnom energijom na temelju ugovornih obaveza, uključujući i one koje proističu iz specifikacija javnog natječaja, operator prijenosnog sustava je odgovoran, u slučajevima gdje ima vrši ovu funkciju, za dispečing iz proizvodnih postrojenja na svom području i za određivanje upotrebe interkonekcija s drugim sustavima.
2. Dispečing proizvodnih postrojenja i upotreba priključaka utvrđuje se na temelju kriterija koje države članice mogu odobriti a koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i primijenjeni na nediskriminirajući način koji osigurava uredno funkcioniranje unutrašnjeg tržišta električne energije. Oni moraju voditi računa o ekonomskom prioritetu električne energije iz raspoloživih proizvodnih postrojenja ili interkonekcijskih transfera kao i tehničkim ograničenjima u sustavu.
3. Država članica može zahtijevati od operatora sustava, u slučaju dispečinga iz proizvodnih postrojenja, da prednost daju proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore ili otpad ili kogeneracijskim postrojenjima.
4. Država članica može, u cilju sigurnosti opskrbe, taj prioritet usmjeriti ka dispečingu iz proizvodnih postrojenja koja koriste vlastite izvore primarne energije, ukoliko ovi u jednoj kalendarskoj godini ne prelaze 15% ukupne primarne energije potrebne za proizvodnju električne energije utrošene u toj državi članici.
5. Države članice mogu zahtijevati od operatora prijenosnog sustava da se pridržava minimalnih standarda za održavanje i razvoj prijenosnog sustava, uključujući i interkonekcijske kapacitete.
6. Operatori prijenosnog sustava nabavljaju energiju koju koriste za pokrivanju gubitaka i za rezervni kapacitet u svom sustavu prema transparentnim nediskriminirajućim i tržišno zasnovanim postupcima, uvijek u slučajevima kada obavljaju ovu funkciju.
7. Pravila koje je usvojio operator prijenosnog sustava za bilanciranje sustava električne energije moraju biti objektivna, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući i pravila za utvrđivanje naknada za energetske deblanse koje plaćaju sustavi koji koriste njihove mreže. Uvjeti za usluge koje pruža operator prijenosnog sustava, uključujući i pravila i tarife, utvrđuju se na temelju metodologije sukladne članku 23(2), na nediskriminirajući način i na način koji reflektira troškove. Uvjeti se moraju objaviti.

Članak 12

Povjerljivost za operatore prijenosnog sustava

Bez utjecaja na članak 18. ili na bilo koju drugu zakonsku obavezu koja se odnosi na objavu informacija, operator prijenosnog sustava dužan je čuvati provjerljivost ekonomski osjetljivih informacija do kojih dolazi u tijekom obavljanja svoje djelatnosti. Objavljivanje informacija koje se tiču njegove djelatnosti, a koje mogu donijeti ekonomsku prednost ili korist, mora se vršiti na nediskriminirajući način.

POGLAVLJE V

UPRAVLJANJE DISTRIBUCIJSKIM SUSTAVOM

Članak 13

Imenovanje operatora distribucijskog sustava

Države članice imenuju ili zahtijevaju od poduzeća koja posjeduju ili su odgovorna za distribucijske sustave da odrede jednog ili više operatora distribucijskog sustava za vremenski period kojeg odrede države članice vodeći računa o učinkovitosti i ekonomskoj ravnoteži. Države članice će voditi računa da operatori distribucijskog sustava djeluju u skladu s člancima 14. i 16.

Članak 14

Zadaci operatora distribucijskog sustava

1. Operator distribucijskog sustava održava sigurnost, pouzdanost i učinkovitost distribucijskog sustava u svom području uz dužnu pozornost glede okoliša.
2. Ni u kakvoj situaciji ne smije praviti diskriminaciju među korisnicima sustava ili kategorija korisnika, osobito u korist poduzeća u kojima ima vlasništvo.
3. Operator distribucijskog sustava daje korisnicima sustava informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu.
4. Države članice mogu zahtijevati od operatora distribucijskog sustava, pri dispečingu iz proizvodnih postrojenja da daju prednost onim proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije ili otpad ili kogeneracijskim postrojenjima.
5. Operatori distribucijskog sustava dobavljaju energiju koju koriste za pokrivanje energetske gubitaka ili rezervne kapacitete u svojim sustavima prema transparentnim, nediskriminirajućim i tržišno zasnovanim postupcima, uvijek kada obavljaju i ovu funkciju. Ovaj zahtjev nema utjecaja na korištenje električne energije temeljem ugovora sklopljenih prije 1. siječanja 2002.

6. Kada su operatori distribucijskog sustava odgovorni za bilanciranje sustava distribucije električne energije, pravila za njih usvojena moraju biti objektivna, transparentna i nediskriminirajuća, uključivo i pravila za naknada za energetski debalans koje plaćaju sustavi koji koriste njihovu mrežu. Uvjeti za usluge koje pruža operator prijenosnog sustava, uključujući i pravila i tarife, utvrđuju se na temelju metodologije sukladne članku 23(2) na nediskriminirajući način i na način koji odražava troškove. Uvjeti se moraju objaviti.

7. Pri planiranju razvoja distribucijskih mreža operator distribucijskog sustava razmotrit će mjere za energetsku učinkovitost/ upravljanje potrošnjom i/ili distribuiranu proizvodnju koje mogu otkloniti potrebu za proširenjem ili zamjenom elektroenergetskog kapaciteta.

Članak 15

Razdvajanje operatora distribucijskog sustava

1. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, mora biti neovisan minimalno u smislu zakonske forme, organizacije i odlučivanja o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Ova pravila ne povlače obavezu razdvajanja vlasništva nad sredstvima operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog poduzeća.

2. Uz zahtjeve iz stavka 1., kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća mora biti neovisan u smislu organizacije i odlučivanja o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. U tom cilju primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

- (a) osobe odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava ne može sudjelovati u strukturama integriranog elektroenergetskog poduzeća koje je neposredno ili posredno odgovorno za dnevni pogon u proizvodnji, prijenosu i opskrbi električnom energijom;
- (b) moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se uzeli u obzir profesionalni interesi osoba odgovornih za upravljanje operatorom distribucijskog sustava na način kojim se osigurava njihovo nezavisno djelovanje;
- (c) operator distribucijskog sustava mora imati efektivno pravo donošenja odluka, neovisno o integriranom elektroenergetskom poduzeću, u pogledu sredstava potrebnih za upravljanje, održavanje i razvoj mreže. To ne isključuje postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije koji osiguravaju da u podružnici budu zaštićena upravljačka i nadzorna prava roditelja u pogledu povrata na sredstva, koja su indirektno regulirana člankom 23(2). Posebice, to omogućava tvrtki roditelju da odobrava godišnji financijski plan ili drugi odgovarajući instrument operatora distribucijskog sustava i da utvrđuje opća ograničenja na razinu zaduženosti svoje podružnice. To ne daje mogućnost tvrtki roditelju da daje naputke u pogledu dnevnih operacija ili pojedinačnih odluka o izgradnji ili proširenju distribucijskih vodova, koje

ne prelaze okvire odobrenog financijskog plana ili drugog odgovarajućeg instrumenta.

- (d) operator distribucijskog sustava definira program sukladnosti, kojim se utvrđuju mjere u cilju izbjegavanja diskriminirajućeg ponašanja, i u cilju adekvatnog nadzora nad poštivanjem ovog pravila. Programom se utvrđuju konkretne obaveze zaposlenika u ispunjavanju ovog cilja. Osoba ili osobe odgovorne za nadzor nad provođenjem programa podnose godišnji izvještaj o poduzetim mjerama regulatornom tijelu iz članka 23(1). Izvještaj se objavljuje.

Države članice mogu odlučiti da ne primjenjuju stavak 1. i 2. na integrirana elektroenergetska poduzeća koja imaju manje od 100,000 potrošača ili poslužuju male izolirane sustave.

Članak 16

Povjerljivost za operatore distribucijskog sustava

Bez utjecaja na članak 18. ili na bilo koju drugu zakonsku obavezu koja se odnosi na objavu informacija, operator distribucijskog sustava dužan je čuvati provjerljivost ekonomski osjetljivih informacija do kojih dolazi tijekom obavljanja svoje djelatnosti te će spriječiti objavljivanje informacija o svojoj djelatnosti, koje mogu donijeti ekonomsku prednost ili korist ukoliko se objavljuju na diskriminirajući način.

Članak 17

Mješoviti operator

Odredbe članaka 10(1) i 15(1) ne sprječavaju rad mješovitog operatora prijenosnog i distribucijskog sustava koji je u pogledu pravnog rješenja organizacije i donošenja odluka neovisan o drugim djelatnostima koje se ne odnose na upravljanje prijenosnim ili distribucijskim sustavom i koji udovoljava zahtjevima utvrđenim u točkama (a) i (d). Ova pravila ne stvaraju obavezu razdvajanja vlasništva nad sredstvima mješovitog sustava od vertikalnog elektroenergetskog poduzeća :

- (a) osobe odgovorne za upravljanje mješovitim operatorom sustava ne mogu sudjelovati u strukturama elektroenergetskog poduzeća odgovornog posredno ili neposredno za dnevni upravljanje proizvodnjom ili opskrbom električnom energijom;
- (b) moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se uzeli u obzir profesionalni interesi osoba odgovornih za upravljanje mješovitim operatorima sustava na način koji će osigurati njihovo neovisno djelovanje;
- (c) mješoviti operator sustava ima efektivno pravo donošenja odluka, neovisno o integriranom elektroenergetskom poduzeću u pogledu sredstava potrebnih za upravljanje, održavanje i razvoj mreže. To ne isključuje postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije koji osiguravaju da ekonomska i upravljačka I nadzorna

prava tvrtke roditelja u pogledu povrata na sredstva, koja su direktno ili indirektno regulirana člankom 23(2) u podružnici budu zaštićena. Posebice, to će omogućiti tvrtki roditelju da odobrava godišnji financijski plan ili drugi odgovarajući instrument mješovitog operatora sustava i da utvrđuje opća ograničenja na razinu zaduženosti podružnice. To ne daju pravo tvrtki roditelju da daje naputke u pogledu dnevnog upravljanja ili pojedinačnih odluka o izgradnji ili obnovi prijenosnih ili distribucijskih vodova, ako one ne prelaze okvire odobrenog financijskog plana ili drugog odgovarajućeg instrumenta;

- (d) mješoviti operator sustava definira program sukladnosti, kojim se utvrđuju mjere poduzete radi izbjegavanja diskriminirajućeg ponašanja, i radi adekvatnog nadzora nad poštivanjem ovog programa. Programom se utvrđuju konkretne obaveze zaposlenika u ispunjavanju ovog cilja. Osoba ili osobe odgovorne za nadzor nad provođenjem programa podnose godišnji izvještaj o poduzetim mjerama regulatornom tijelu iz članka 23(1). Izvještaj se objavljuje.

POGLAVLJE VI

RAZDVAJANJE I TRANSPARENTNOST RAČUNA

Članak 18

Pravo pristupa računima

1. Države članice ili drugo nadležno tijelo koje one odrede, uključujući i regulatorna tijela iz članka 23, u mjeri u kojoj to zahtijevaju njihove funkcije, imaju pravo pristupa računima elektroenergetskih poduzeća na način utvrđen člankom 19.

2. Države članice ili određeno nadležno tijelo, uključujući i regulatorna tijela iz članka 23. Obavezni su čuvati provjerljivost ekonomski osjetljivih informacija. Države članice mogu omogućiti otkrivanje informacija koje su neophodne nadležnim tijelima u obavljanju njihovih funkcija.

Članak 19

Razdvajanje računa

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere koje će omogućiti da elektroenergetska poduzeća račune vode u skladu sa stavcima 2 do 3.

2. Elektroenergetska poduzeća, bez obzira na njihov vlasnički sistem ili pravni oblik, formuliraju, podnose na reviziju i objavljuju svoje godišnje račune u skladu nacionalnim propisima o godišnjim računima tvrtki s ograničenom odgovornošću usvojenim prema

Četvrtoj Direktivi Vijeća 78/660/EZ od 25. srpnja 1978. temeljem članka 44(g)^(*) Ugovora o godišnjim računima određenih kategorija tvrtki ⁽¹⁾.

Poduzeća koja nemaju zakonsku obavezu objavljivati svoje godišnje obračune drže kopije istih će na svom sjedištu na raspolaganju javnosti.

3. Elektroenergetska poduzeća u svom internom računovodstvu vode odvojene račune za svaku svoju djelatnost prijenosa i distribucije kao što bi morali činiti u slučaju da se spomenute djelatnosti obavljaju u odvojenim poduzećima, s ciljem izbjegavanja diskriminacije, prikrivenog subvencioniranja i distorzije konkurencije. Također vode račune koji mogu biti konsolidirani, za druge elektroenergetske djelatnosti, koje nisu povezane s prijenosom ili distribucijom. Do 1. srpnja 2007. vodit će odvojene račune za djelatnost opskrbe za povlaštene potrošače i djelatnost opskrbe za druge, nepovlaštene potrošače. Prihodi od vlasništva nad sustavom prijenosa/distribucije moraju biti specificirani su u računima. Tamo gdje je potrebno vode se konsolidirani računi za druge djelatnosti koje nisu povezane s elektroenergetskom djelatnošću. Interni računi obuhvaćaju bilancu i račun dobiti i gubitka za svaku djelatnost.

4. Revizijom iz stavka 2. osobito se potvrđuje da se udovoljava obavezi izbjegavanja diskriminacije i prikrivenog subvencioniranja iz stavka 3.

POGLAVLJE VII

ORGANIZACIJA PRISTUPA SUSTAVU

Članak 20

Pristup treće strane

1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa treće strane prijenosnim i distribucijskim sustavima na temelju objavljenih tarifa, koje važe na sve povlaštene potrošače a koje se primjenjuju na objektivna načina izbjegavajući diskriminaciju među korisnicima sustava. Države članice vode računa da ove tarife ili metodologije na kojima se obračuni tarifa temelje budu odobrene prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom 23. i da ove tarife i metodologije – u slučaju kada se odobravaju samo metodologije – prije stupanja na snagu budu objavljene.

2. Operator prijenosnog ili distribucijskog sustava može odbiti pristup sustavu tamo gdje mu nedostaju potrebni kapaciteti. Za odbijanje se moraju dati valjani razlozi osobito s obzirom na članak 3. Države članice vode računa da, tamo gdje je to potrebno i u

^(*) Naslov Direktive 78/660/EEZ izmjenjen je kako bi se uvažio nove brojeve članaka Ugovora o osnivanju Europske Zajednice u skladu s člankom 12. Amsterdamskog Ugovora; izvorna referenca bio je članak 54(g).

⁽¹⁾ OJ L 222, 14.8.1978., str. 11 Direktiva izmjenjena i dopunjena Direktivom 2001/65/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća (OJ L 283, 27.10.2001., str. 28).

slučaju odbijanja pristupa, operator prijenosa i distribucije pruži relevantne informacije o mjerama koje su potrebne za pojačanje mreže. Strani koja traži takve informacije može se naplatiti određeni razuman iznos koji odražava troškove davanja takve informacije.

Članak 21

Otvaranje tržišta i reciprocitet

1. Države članice vode računa da su povlašteni potrošači:
 - (a) do 1. srpnja 2004, povlašteni potrošači određeni člankom 19(1) do (3) Direktive 96/92/EZ. Države članice će do 31. siječnja svake godine objaviti kriterije za definiranje ovih povlaštenih potrošača;
 - (b) od 1. srpnja 2004, najkasnije, svi potrošači izvan kategorije kućanstava;
 - (c) od 1. srpnja 2007, svi potrošači.
2. U cilju izbjegavanja debalansa u otvaranju tržišta električne energije:
 - (a) ugovori o opskrbi električnom energijom s povlaštenim potrošačem u sustavu druge države članice neće se zabraniti ako se potrošač smatra povlaštenim u oba sustava;
 - (b) u slučajevima kada se transakcije spomenute u točki (a) odbiju jer je potrošač povlašten samo u jednom od dva sustava, Komisija može, uzimajući u obzir situaciju na tržištu i opći interes, obavezati stranu koja odbija izvršiti transakciju da izvrši traženu opskrbu na zahtjev države članice gdje se povlašteni kupac nalazi.

Članak 22

Direktni vodovi

1. Države članice poduzimaju mjere koje će omogućiti:
 - (a) da svi proizvođači električne energije i dobavljači električne energije osnovani na njihovom području opskrbljuju svoje vlastite objekte, podružnice i povlaštene potrošače putem direktnih vodova;
 - (b) da svaki povlašteni potrošač na njihovom području bude dobiva električnu energiju putem direktnih vodova od proizvođača i dobavljača električne energije.
2. Države članice utvrđuju kriterije za davanje odobrenja za izgradnju direktnih vodova na svom području. Ovi kriteriji moraju biti objektivni i nediskriminirajući.
3. Mogućnost opskrbe električnom energijom putem direktnih vodova iz stavka 1. ne utječe na mogućnost ugovaranja električne energije u skladu s člankom 20.

4. Države članice mogu dati odobrenje za izgradnju direktnog voda u slučaju odbijanja pristupa sustavu temeljem članka 20. kada je to slučaj, ili pokretanja postupka za rješavanje spora prema članku 23.
5. Države članice mogu odbiti dati odobrenje za direktni vod ako davanje takvog odobrenja ometa provođenje odredbi članka 3. Za takvo odbijanje treba dati valjane razloge.

Članak 23

Regulatorna tijela

1. Države članice imenuju jedno ili više nadležnih tijela koji će imati funkciju regulatornih tijela. Ova tijela moraju biti bez ikakvih interesa u elektroenergetskom sektoru. Provedbom ovog članka ova će tijela biti odgovorna za nediskriminirajuću, učinkovitu konkurenciju i učinkovito funkcioniranje tržišta, obraćajući posebnu pozornost na:

- (a) pravila o upravljanju i dodjele priključnih kapaciteta, u vezi s regulatornim tijelom ili tijelima onih država članica s kojom postoje interkonekcijske veze;
- (b) svaki mehanizma kojim se rješava problem zagušenih kapaciteta u okviru nacionalnog elektroenergetskog sustava;
- (c) vrijeme potrebno prijenosnim i distribucijskim poduzećima da uspostave priključke i obave popravke;
- (d) objavu odgovarajućih informacija od strane operatora prijenosnog i distribucijskog sustava u pogledu interkonekcija, upotrebe mreže i dodjele kapaciteta zainteresiranim stranama, uzimajući u obzir potrebu da se informacije koje se odnose na pojedinačne subjekte tretiraju kao poslovne tajne;
- (e) stvarno razdvajanje računa, iz članka 19., u cilju izbjegavanja prikrivenog subvencioniranja između djelatnosti proizvodnje, prijenosa, distribucije i opskrbe;
- (f) uvjeti, pravila i tarife za priključenje novih proizvođača električne energije koji jamče objektivnost, transparentnost i ravnopravnost, osobito uzimajući potpuno u obzir troškove i koristi različitih tehnologija koje koriste obnovljive izvore energiju, od distribuirane proizvodnje i kogeneracije;
- (g) u kojoj mjeri operatori prijenosnog i distribucijskog sustava ispunjavaju svoje zadatke u skladu s člancima 9 i 14;
- (h) razinu transparentnosti i konkurencije;

Tijela osnovana temeljem ovog članka objavljuju godišnji izvještaj o rezultatima svog monitoringa nad djelatnostima iz točaka (a) do (h).

2. Regulatorna tijela odgovorna su za utvrđivanje i odobravanje, prije njihovog stupanja na snagu, barem metodologija koje se koriste za kalkulaciju ili definiranje uvjeta za :

(a) priključke i pristup nacionalnim mrežama, uključujući i tarife za prijenos i distribuciju. Ove tarife ili metodologije omogućavaju potrebne investicije u mreže koje će biti izvedene na način koji omogućava da ova investicije osiguraju održivost mreža;

(b) pružanje usluga bilanciranja.

3. Bez obzira na stavak 2., države članice mogu predvidjeti da regulatorna tijela podnesu odgovarajućem tijelu u državi članici, radi formalne odluke, tarife ili barem metodologiju iz stavka 2., kao i izmjene u stavku 4. U tom slučaju odgovarajuće tijelo ima ovlasti da odobri ili odbije nacrt odluke koju podnosi regulatorno tijelo. Te tarife ili metodologije ili izmjene objavljuju se zajedno s odlukom o formalnom usvajanju. Svako formalno odbijanje nacrta odluke također će se objaviti zajedno s obrazloženjem.

4. Regulatorna tijela imate će ovlasti da, ako je potrebno, zahtjevaju da operatori prijenosnog i distribucijskog sustava izmjene uvjete, tarife, pravila, mehanizme i metodologije iz članaka 1.,2., i 3., kako bi se osiguralo da oni budu razmjerni i da se primjenjuju bez diskriminacije.

5. Svaka strana koja ima žalbe protiv operatora prijenosnog ili distribucijskog sustava glede pitanja iz stavaka 1.,2., i 4. može uputiti žalbu regulatornom tijelu koje, djelujući kao arbitrarno tijelo, donosi odluku najkasnije dva mjeseca nakon zaprimanja žalbe. Ovaj se period može produžiti za još dva mjeseca ako regulatorno tijelo traži dodatne informacije. Ovaj period može se dodatno produžiti uz suglasnost podnositelja žalbe. Takva će odluka biti obvezujuća osim ako i dok se ne odbaci temeljem priziva.

Kada se žalba odnosi na tarife za priključak za velika nova proizvodna postrojenja, regulatorno tijelo može produžiti ovaj dvomjesečni period.

6. Svaka pogođena strana koja ima pravo žalbe o odluci o primijenjenim metodologijama temeljem stavaka 2.,3. ili 4. ili kada se regulatorno tijelo dužno konzultirati o predloženim metodologijama, može najkasnije u roku od dva mjeseca ili manje ovisno o odredbama države članice, a nakon objavljivanja odluke ili prijedloga odluke, podnijeti žalbu na ponovno razmatranje. Takva žalba ne odlaže izvršenje odluke.

7. Države članice poduzimaju mjere kojima se osigurava sposobnost regulatornih tijela za učinkovito i pravovremeno obavljanje svojih dužnosti iz stavaka 1. do 5..

8. Države članice stvaraju odgovarajuće i učinkovite mehanizme za regulaciju, kontrolu i transparentnost u cilju izbjegavanja bezobzirnog ponašanja i svake zloupotrebe dominirajućeg položaja posebice na štetu potrošača. Ovi mehanizmi vode računa o odredbama Ugovora, a naročito njegovom članku 82.

Do godine 2010. odgovarajuća tijela država članica će, sukladno propisima o konkurenciji, podnijeti Komisiji izvještaj o zloupotrebi dominirajućeg položaja, bezobzirnom i protukonkurentskom ponašanju. Pored toga, takav izvještaj će ponovo razmotriti promjenu modela vlasništva i sve praktične mjere poduzete na nacionalnoj razini u cilju postizanja dovoljne raznolikosti sudionika na tržištu ili praktične mjere poduzete u cilju jačanja interkonekcija i konkurencije. Od 2010. odgovarajuća tijela donosit će takav izvještaj u dvogodišnjim periodima.

9. Države članice vode računa o poduzimanju potrebnih mjera, uključujući i administrativne mjere ili kaznene postupke u skladu sa svojim nacionalnim zakonima, a protiv odgovornih fizičkih ili pravnih osoba u slučaju nepridržavanja propisa o povjerljivosti koje sadrži ova Direktiva.

10. U slučaju prekograničnih sporova, nadležno je regulatorno tijelo koje ima jurisdikciju nad operatorom sustava koji odbija omogućiti korištenje sustava ili pristup istom.

11. Žalbe iz stavaka 5. i 6. ne utječu na iskorištenje prava priziva prema propisima Zajednice i prema nacionalnim propisima.

12. Nacionalna regulatorna tijela doprinose razvoju unutrašnjeg tržišta i ujednačavanju tržišnih uvjeta putem transparentne međusobne suradnje i suradnje s Komisijom.

POGLAVLJE VIII

FINALNE ODREDBE

Članak 24

Sigurnosne mjere

U slučaju iznenadne krize na tržištu energije i u slučaju opasnosti za materijalnu sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili cjelovitosti sustava, države članice mogu privremeno poduzimati potrebne sigurnosne mjere.

Te mjere moraju biti takve da uzrokuju najmanji mogući poremećaj u funkcioniranju unutrašnjeg tržišta a u pogledu opsega ne smiju biti obimnije nego što je potrebno za uklanjanje iznenadnih nastalih teškoća.

Države članice koje poduzimaju takve mjere moraju o njima bez odlaganja obavijestiti druge države članice i Komisiju, koja može odlučiti da država članica mora mjere izmijeniti ili ukinuti, ukoliko one remete konkurenciju i imaju nepovoljan utjecaj na razmjenu na način koji odstupa od općeg interesa.

Članak 25

Praćenje uvoza električne energije

Države članice obavještavaju Komisiju svaka tri mjeseca o uvozu električne energije iz trećih zemalja, u smislu fizičkih tokova u prethodna tri mjeseca.

Članak 26

Izuzeca

1. Države članice koje mogu, nakon stupanja na snagu Direktive, pokazati da postoje značajni problemi u radu njihovih malih izoliranih sustava, mogu tražiti izuzeće od odgovarajućih odredbi Poglavlja IV, V, VI, VII kao i poglavlja III, u slučaju mikro izoliranih sustava, kad su u pitanju opremanje, obnova i proširenje postojećih kapaciteta, a koja im Komisija može odobriti. Komisija će obavijestiti države članice o tim zahtjevima prije donošenja odluke, vodeći računa o povjerljivosti. Ove se odluke objavljuju u *Službenom listu Europske unije*. Ovaj članak se također primjenjuje na Luxembourg.

2. Država članica koja, nakon stupanja na snagu ove Direktive, iz razloga tehničke naravi ima značajnih problema u otvaranju svog tržišta za određene ograničene skupine potrošača izvan kategorije kućanstava iz članka 21(1)(b) može podnijeti zahtjev za izuzećem od ove odredbe, koje Komisija može odobriti za period ne duži od 18 mjeseci od datuma iz članka 30(1). U svakom slučaju takvo izuzeće okončava se na dan utvrđen člankom 21(c).

Članak 27

Postupak preispitivanja

U slučaju da u izvještaju iz članka 28(3) stoji zaključak u kojem, obzirom na stvarni način na koji je izveden pristup mreži u određenoj državi članici – koji omogućava potpuno učinkovit, nediskriminirajući i neometan pristup mreži - Komisija nalazi da određene obaveze koje ove Direktiva propisuje poduzećima (uključujući one koje se odnose na razdvajanje operatore prijenosnog i distribucijskog sustava) nisu razmjerne zadanim ciljevima, države članice mogu podnijeti zahtjev Komisiji za izuzeće od spomenutih zahtjeva.

Država članica će o zahtjevu obavijestiti Komisiju bez odlaganja, zajedno s odgovarajućim podacima potrebnim da bi se pokazalo da će se zaključak iz izvještaja o efektivnom pristupu mreži održati.

U roku od tri mjeseca od zaprimanja obavijesti Komisija će usvojiti mišljenje o zahtjevu države članice i, kada je to potrebno, podnijeti prijedlog Europskom Parlamentu i Vijeću radi izmjena odgovarajućih odredbi Direktive. Komisija može predložiti, u prijedlogu za izmjenu Direktive, da se država članica izuzme od određenih zahtjeva, uz obavezu da ta država članica provodi jednako učinkovite mjere ovisno o potrebi.

Članak 28

Izveštavanje

1. Komisija prati i razmatra primjenu ove Direktive i podnosi izvještaj o ukupnom napretku Europskom Parlamentu i Vijeću prije isteka prve godine nakon stupanja na snagu ove Direktive, a nakon toga jednom godišnje. Izvještaj mora obuhvatiti sljedeće :

- (a) stečena iskustva i postignuti napredak u stvaranju cjelovitog i potpuno operativnog tržišta električne energije i prepreke koje u tom smislu preostaju, uključujući aspekte tržišne dominacije, koncentracije, bezobzirnog i protukonkurentskog ponašanja i posljedica u vidu distorzija tržišta;
- (b) u kojoj su mjeri zahtjevi za razdvajanjem i tarifiranjem iz ove Direktive bili učinkoviti u osiguranju poštenog i nediskriminirajućeg pristupa elektroenergetskom sustavu u Zajednici i ujednačavanju razina konkurencije, kao i ekonomskim, ekološkim i socijalnim konsekvencama otvaranja tržišta električne energije za potrošače;
- (c) istraživanje o pitanjima koja se odnose na razine kapaciteta sustava i sigurnost opskrbe električnom energijom u Zajednici , a naročito postojeće i planirano bilanciranje ponude i potražnje imajući u vidu fizičke kapacitete za razmjenu između različitih područja;
- (d) naročita pozornost će se obratiti na mjere koje države članice poduzimaju radi pokrivanja vršne potrošnje i za rješavanje podbačaja kod jednog ili više dobavljača;
- (e) provedbu izuzeća danih člankom 15(2) s ciljem mogućeg preispitivanja praga;
- (f) opću ocjenu o napretku postignutom u pogledu bilateralnih odnosa s trećim zemljama koje proizvode i izvoze ili transportiraju električnu energiju, uključujući napredak u integraciji tržišta, socijalne i ekološke konzekvence razmjene električne energije i pristupa mrežama tih trećih zemalja;
- (g) potrebu za mogućim zahtjevima za harmonizacijom koji nisu u vezi s odredbama ove Direktive;
- (h) način na koji države članice provode u praksi zahtjeve o označavanju energije iz članka 3(6) i način na koji se vodi računa o Preporukama Komisije o ovom pitanju.

Ovaj izvještaj može po potrebi obuhvatiti preporuke osobito u pogledu opsega i modaliteta odredbi o naljepnicama uključujući, na primjer, način na koji se navodi upute o postojećim referentnim izvorima i sadržaj tih izvora, o naročito o načinu na koji se

informacije o utjecaju na okoliš, minimalno u smislu emisije CO₂ i radioaktivnog otpada iz proizvodnje električne energije iz različitih izvora, može učiniti dostupnim na transparentan, pristupačan i usporediv način širom Europske unije i o načinu na koji se mjere koje države članice poduzimaju u cilju kontrole točnosti informacija dobavljača mogu pojednostaviti, te mjerama za uklanjanje negativnih učinaka tržišne dominacije i tržišne koncentracije.

2. Svako dvije godine izvještaj iz stavka 1. također treba obuhvatiti analizu različitih mjera država članica koje se poduzimaju u cilju ispunjenja obaveze javne usluge uz istraživanje učinkovitosti tih mjera i osobito, njihovih učinaka na konkurenciju na tržištu električne energije. Ako je potrebno, ovaj izvještaj može sadržavati i preporuke o mjerama koje treba poduzeti na nacionalnoj razini radi postizanja visokih standarda javne usluge, ili mjera kojima se planira spriječiti tržišne blokade.

3. Komisija će najkasnije do 1. siječnja 2006. Europskom Parlamentu i Vijeću dostaviti iscrpan izvještaj o napretku u stvaranju unutrašnjeg tržišta električne energije. Izvještaj će naročito razmotriti:

- postojanje nediskriminirajućeg pristupa mreži;
- pozitivne propise;
- razvoj priključne infrastrukture i stanja sigurnosti opskrbe u Zajednici;
- u kojoj mjeri se koristi od otvaranja tržišta odražavaju na mala poduzeća i kućanstva, osobito u pogledu javnih usluga i univerzalnih standarda usluga;
- u kojoj mjeri su tržišta u praksi otvorena stvarnoj konkurenciji, uključujući i aspekte tržišne dominacije, tržišne koncentracije i bezobzirnog i protukonkurentskog ponašanja;
- u kojoj mjeri potrošači zaista mijenjaju dobavljače i pregovaračke tarife;
- razvoj cijena, uključujući cijene opskrbe, u odnosu na stupanj otvaranja tržišta;
- iskustvo stečeno u primjeni Direktive što se tiče neovisnosti operatora sustava u vertikalno integriranim poduzećima te je su li razvijene druge mjere pored funkcionalne neovisnosti i razdvajanja računa, a koje imaju učinak jednak pravnom razdvajanju.

Tamo gdje je to potrebno, Komisija će do 1. srpnja 2007. godine podnijeti prijedloge Europskom Parlamentu i Vijeću u cilju osiguranja pune i učinkovite neovisnosti operatora distribucijskog sustava. Kada je ti prijedlozi se, u skladu s propisima o konkurenciji, također se odnose na mjere o tržišnoj dominaciji, tržišnoj koncentraciji i bezobzirnog i protukonkurentskom ponašanju.

Članak 29

Prestanak važenja

Direktiva 90/547/EEZ prestaje važiti 1. srpnja 2004.

Direktiva 96/92/EZ prestaje važiti od 1. srpnja 2004. bez utjecaja na obaveze država članica o rokovima za prijenos ovlasti i primjenu spomenute Direktive. Uputa na opozvanu Direktivu tumačit će se kao da je dana o ovoj Direktivi i treba je čitati u skladu s korelacijskom tablicom iz Aneksa B.

Članak 30

Provedba

1. Države članice donijet će zakone, propise i administrativne odredbe potrebne za usklađenje s ovom Direktivom najkasnije do 1. srpnja 2004. O tome će bez odlaganja obavijestiti Komisiju.
2. Države članice mogu odgoditi provedbu članka 15(1) do 1. srpnja 2007. Ovo neće imati utjecaja na zahtjeve sadržane u članku 15(2).
3. Kada države članice usvoje ove mjere, one će sadržati uputu na ovu Direktivu ili će imati takvu uputu prilikom službenog objavljivanja. Države članice predviđaju način tog upućivanja.

Članak 31

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvanaestog dana od objavljivanja u Službenom listu Europske unije.

Članak 32

Obraćanje

Ove Direktiva je upućena državama članicama.

Sastavljeno u Brusselesu, 26. lipnja 2003.

Za Europski Parlament

Predsjednik

Za Vijeće

Predsjednik

P. COX

A.TSOCHATZOPOULOS

ANEKS A

Mjere zaštite potrošača

Bez utjecaja na pravila Zajednice o zaštiti potrošača, osobito na Direktivu 97/7/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ i Direktivu Vijeća 93/13/EZ⁽²⁾ mjere utvrđene člankom 3. trebaju osigurati da potrošači :

- (a) imaju pravo sklapati ugovore sa svojim dobavljačem električne energije koji sadrže:
- identitet i adresu dobavljača;
 - pružene usluge, razinu kvalitete ponuđene usluge kao i vrijeme za inicijalno priključenje;
 - vrstu usluge održavanja, ako je ponuđena ;
 - sredstva za ažuriranje informacija o svim primjenjivim tarife i naknadama za održavanje;
 - trajanje ugovora, uvjete za obnavljanje i prekid usluga i ugovora, svako pravo prekida ugovora;
 - svaku naknadu i povrat sredstava u slučaju da usluge ne dosegnu danu razinu kvalitete;
 - metoda pokretanja postupka za rješavanje sporova u skladu s točkom (f).

Uvjeti moraju biti pravedni i unaprijed poznati. U svakom slučaju ta informacija treba biti dostavljena prije zaključenja ili potvrđivanja ugovora. U slučajevima kada se ugovori sklapaju putem posrednika, spomenuta informacija se daje prije zaključenja ugovora;

- (b) dobiju odgovarajuću obavijest o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta i da budu informirani o svojim pravima prekida ugovora nakon dobivanja obavijesti. Dobavljači usluga obavijestit će svoje korisnike izravno o svakom povećanju naknada, u odgovarajuće vrijeme najkasnije do isteka redovitog obračunskog perioda nakon što povećanje stupi na snagu. Države članice vode računa da potrošači budu slobodni da se povuku iz ugovora ako ne prihvaćaju nove uvjete o kojima ih je obavijestio njihov dobavljač električne energije;
- (c) dobiju transparente informacije o važećim cijenama i tarifama i standardnim uvjetima plaćanja pristupa i korištenja elektroenergetskih usluga;
- (d) dobiju mogućnost širokog izbora načina plaćanja. Svaka razlika u uvjetima plaćanja odražava troškove koji idu na teret dobavljača s drugačijim sustavom plaćanja. Opći uvjeti plaćanja moraju biti pravedni i transparentni. Moraju biti prikazani jasnim i razumljivim jezikom. Potrošači su zaštićeni od nepoštenih i obmanjujućih metoda;

⁽¹⁾ OJ L 144, 4.6.1997, str. 19

⁽²⁾ OJ L 95, 21.4.1993, str. 29

- (e) ne snose troškove promjene dobavljača;
 - (f) uživaju koristi od transparentnih, jednostavnih i jeftinih postupaka za rješavanje žalbi. Takvi postupci omogućavaju pravedno i brzo rješavanje sporova uz osiguranje, u slučajevima kada to spada u jamstva, sustav naknada i/ili kompenzacija. Gdje god je moguće, ovi postupci slijede načela definirana Preporukama Komisije 98/257/EZ⁽³⁾
 - (g) da kod pristupa univerzalnim uslugama po propisima koje države članice usvajaju u skladu s člankom 3(3) budu informirani o svojim pravima koja se odnose na univerzalne usluge.
-

⁽³⁾ OJ L 115, 17.4.1998, str. 31.

ANEXS B

Korelacijska tablica

Direktiva 96/92/EZ	Ova Direktiva	
Članak 1	Članak 1	Opseg
Članak 2	Članak 2	Definicije
Članak 3 i 10(1)	Članak 3	Obaveza javne usluge i zaštita potrošača
-	Članak 4	Nadzor sigurnosti opskrbe
Članak 7(2)	Članak 5	Tehnička pravila
Članak 4 i 5	Članak 6	Postupa odobrenja za nove kapacitete
Članak 4 i 6	Članak 7	Tenderi za nove kapacitete
Članak 7(1)	Članak 8	Imenovanje operatora prijenosnog sustava
Članak 7(3) – (5)	Članak 9	Zadaci operatora prijenosnog sustava
Članak 7(6)	Članak 10	Razdvajanje operatora prijenosnog sustava
Članak 8	Članak 11	Dispečing i bilanciranje
Članak 9	Članak 12	Povjerljivost za operatora prijenosnog sustava
Članak 10(2) i (3)	Članak 13	Imenovanje operatora distribucijskog sustava
Članak 11	Članak 14	Zadaci operatora distribucijskog sustava
-	Članak 15	Razdvajanje operatora distribucijskog sustava
Članak 12	Članak 16	Povjerljivost operatora distribucijskog sustava
-	Članak 17	Mješoviti operator
Članak 13	Članak 18	Pravo pristupa računima
Članak 14	Članak 19	Razdvajanje računa
Članak 15-18	Članak 20	Pristup treće strane
Članak 19	Članak 21	Otvaranje tržišta i reciprocitet
Članak 21	Članak 22	Direktni vodovi
Članak 20(3)-(4) i 22	Članak 23	Regulatorna tijela
Članak 23	Članak 24	Sigurnosne mjere
-	Članak 25	Nadzor nad uvozom električne energije
Članak 24	Članak 26	Derogacija
-	Članak 27	Postupak preispitivanja
Članak 25 i 26	Članak 28	Izveštavanje
-	Članak 29	Prestanak važenja
Članak 27	Članak 30	Provedba
Članak 28	Članak 31	Stupanje na snagu
Članak 29	Članak 32	Obračanje
	Aneks A	Mjere zaštite potrošača